

Woordje van de redactie

Maar liefst drieëntwintig jaar terug maakte Wim Kayzer voor de VPRO een nieuw televisieprogramma: Van de schoonheid en de troost. De oudere lezer herinnert zich Kayzer ongetwijfeld als die eigenzinnige televisiemaker met het kenmerkend ooglapje. De jongere lezer verwijst ik naar Youtube, geloof me, het loont de moeite. Maar, ik wijk af, in dat bewuste programma vroeg hij aan 26 mensen werkzaam als schrijver, wetenschapper, filosoof, beeldend kunstenaar of musicus om hem te vertellen wat voor hen het leven de moeite waard maakt. Woorden als schoonheid en troost keerden geregeld terug in de vele interviews. Iedereen bekeek het onderwerp vanuit een eigen perspectief en verbond de woorden schoonheid en troost met persoonlijke ervaringen.

Als ik voorbijga aan de filosofische vragen over wat kunst is, of, wat schoonheid precies inhoudt en hoe verschillende deze twee termen door ieder van ons worden beleefd, kan ik niet anders dan een diep vertrouwen hebben in de troostcapaciteit van kunst en cultuur. Zie ik u nu net bedenkelijk kijken en zelfs het hoofd meewarig schudden? Ik maak me sterk dat de troostschouder der kunst bestaat, meer nog, a spoonful of art keeps the doctor away ☺.

Welaan dan, laat dit Cultuurkrantje u dan maar meteen een troost wezen in deze herfstige tijden! Wat dacht u bijvoorbeeld van bijna 4 uur verdwijnen in een schitterend geregisseerde en epische film van de grote Scorsese en mét De Niro en Di Caprio? U leest alles over Killers of the Flower Moon in deze editie. Of, blijft u liever in de zetel hangen met een dekentje? De bingewatcher in u krijgt recensies van Liebes Kind en Your Honor (meteen twee seizoenen). Of, als het leven echt te zwaar weegt, raad ik u het derde seizoen van Lupin aan met een charismatische Omar Sy. Ook in muziek kan een mens zich verliezen; zoals in oktober aangekondigd, leest u deze maand de recensies van twee schitterende cd's: de conceptplaat I inside the Old Year Dying van, jawel, PJ Harvey en Javelin van Sufjan Stevens.

Het openingsinterview is met oud-leerling Lander Dauwe. Hij koos voor een carrière als cameraman en monteur en kan daar boeiend over vertellen. Harry De Paepe vertelt over de verveling en we gaan ook nog eens op bezoek in het KMSK te Antwerpen. U leest het al, het wordt een bonte culturele mengelmoes, voor ieder wat wils.

Ten slotte, een warme oproep aan cultuurminnende collega's en leerlingen. Hebt u altijd al een recensie willen schrijven over uw lievelingsfilm? Wil u reclame maken voor een voorstelling of gewoon mensen warm maken voor kunst en cultuur? Een adres: jirka.claessens@athenea.be.

Veel leesplezier!

De redactie
Jirka Claessens

Interview van de maand: Lander Dauwe

Persoonlijk paspoort

Naam: Dauwe

Voornaam: Lander

Afstudeerjaar Atheneum: 2009

Favoriete vak op de middelbare school:
Nederlands. Wat had je nu gedacht?

Eventuele vervolgstudie: Journalistiek –
optie televisie/camera

Beroep: cameraman, monteur en
regisseur

Werkgever: zelfstandige

Kun je jezelf even kort voorstellen?

Ik ben geboren en getogen in Dendermonde. In zeven jaar tijd ben ik door het middelbaar gesparteld. Gelukkig kwam het C-attest met vrienden voor het leven. Na het zesde middelbaar besloot ik om met een goede vriend naar een weeshuis in Ghana te trekken. Alle clichés op een hoopje is het toch een feit dat die kinderen mij daar op een half jaar meer hebben geleerd dan ik hen ooit had kunnen bijbrengen.

Wat heb je daar over jezelf geleerd, Lander?

Ach, het is een torenhoog cliché. We hebben daar de slimste, grappigste en moedigste kinderen leren kennen. Met eigen ogen zien dat ze daar niet dezelfde kansen krijgen als wij deed ons beseffen wat een bofkonten we zijn. Ik zou me nooit zo gemotiveerd op die hogere studies gesmeten hebben als ik rechtstreeks van het middelbaar naar de hogeschool was getrokken. Elke kans met twee handen grijpen, dat was ik aan hen verplicht.

En dus, toch opnieuw met volle moed naar de schoolbanken?

Ja, zo trok ik met een beter gevulde rugzak naar de hogeschool in Gent. Journalistiek zou het worden en m'n pen zou me daarbij helpen. De pen werd een camera maar het vertellen van verhalen is gelukkig gebleven.

Heb je er je beroep van kunnen maken?

Nu tien jaar later doe ik als zelfstandige wat ik het liefste doe. Waar oudere generaties moesten kiezen tussen cameraman of monteur, hebben we nu de luxe dat we het allebei kunnen zijn. Zo moet je het verhaal nooit meer volledig uit handen geven en kan je na veel bloed, zweet en tranen nog trotser zijn op je creatie.

Geen enkele dag ziet er hetzelfde uit en ik hoop dat ik dat zo kan houden. Deze job heeft me in contact gebracht met de meest boeiende mensen, soms met een groot verhaal, maar evengoed met een ontroerende, kleine anekdote.

Moet je dan ook veel reizen?

Ik heb het geluk dat de camera me op plekken brengt waar ik anders niet snel zou geraken. Van de Nepalese tempels via een safari in Zuid-Afrika, door de drukke straten van New York naar zinderende en bruisende voetbalstadions in Brazilië en Argentinië.

Ook de genres lopen uiteen: entertainmentprogramma's, reisreportages, human interest, bedrijfsvideo's, documentaires, voetbalverslagen, ... elke dag brengt iets nieuws.

Wat een boeiend leven, Lander, je voelt je duidelijk als een vis in het water in je job. Toch is dit geen evidente keuze. Hebben je ouders je altijd gesteund in je keuze?

Ja, ik heb altijd steun gekregen van mijn ouders. Ook wat mijn vertrek naar Ghana betreft. Ik heb erg veel geluk op dat vlak en nu zijn ze uiteraard wel trots op wat ik bereikt heb.

Wat waren/zijn je grootste drijfveren om te doen wat je doet?

Doe vooral wat je graag doet.

Maar doe ook altijd je stinkende best, dat maakt de voldoening des te groter.

Wie inspireert jou? Wie zijn, met andere woorden, je grote voorbeelden?

Collega's die zich vol passie en overtuiging op een verhaal smijten, zullen er altijd in slagen om me mee in het bad te trekken.

Is je werk je passie, of, zijn er nog passies in je leven?

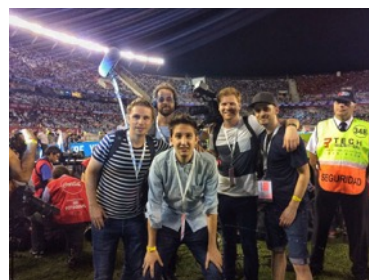
Voorlopig kan ik mijn werk mijn passie noemen. Maar, het zal altijd moeten wijken voor mijn gezin en familie, zij vormen mijn kern. Het evenwicht tussen de twee moet er zijn.

Heb je meegewerkt aan programma's die onze lezers kunnen kennen?

Op dit moment kun je [Missie Messi](#) bekijken op VRT MAX (Eleven Sports) bekijken, Zeker doen!

Missie Messi?

Argentijns bloed en een flinke dosis liefde voor voetbal: meer was er niet nodig om Rodrigo Vissers (26) op het gekke idee te brengen voor [Missie Messi](#). Het doel? Lionel Messi ontmoeten en tien minuten met hem praten. Zijn plan bracht Rodrigo al in Barcelona, Parijs en Rome én op tv.

Andere programma's die de lezers kunnen kennen en waar ik aan meewerkte [Grijsgedraaid bij Radio Minerva](#) (GVA en ATV), [Hammertime](#) (VTM GO), [Huis Gemaakt](#) (VTM GO), Reisreportages (Evenaar), ...

Wat is je ultieme tip aan onze jonge lezers die het willen maken in de cultuurwereld?

Doe vooral wat je graag doet en als je ergens rotsvast in gelooft, laat je dan niet van de wijs brengen. Doe wel altijd je best. En, beseft dat je niet eeuwig de jongste blijft. Steel met je ogen en durf te falen. Die eerste jaren leer je het meeste bij.

Wauw, als goede raad kan dit tellen!! Heb je nog vrije tijd? En, hoe besteed je die het liefst?

Vrije tijd en zelfstandige zijn dat rijmt helaas niet. Gelukkig doe ik erg graag wat ik doe. Als ik tijd vrij heb, komen mijn gezin en familie altijd op de eerste plaats.

Wat is het mooiste moment dat je hebt meegemaakt?

De geboorte van mijn dochter. Zoiets maak je niet in de montagecel. Of wel...?

Ben je gelukkig?

Gelukkig wel.

Waar zie je jezelf binnen vijf jaar?

Ik had vijf jaar geleden niet kunnen voorspellen dat ik zou staan waar ik nu sta. Dus ik ben in blijde verwachting van wat nog komen zal. Lang leve de onvoorspelbaarheid!

De snelle keuzes

Kiezen is verliezen dus... antwoordt Lander op slinkse wijze 😊!

Woord of beeld

Allebei. Bij een woord bedenk je een beeld en een beeld versterkt het woord.

Regie of montage

Wat op dat moment het meeste bijdraagt tot een goed verhaal.

Frankrijk of Italië

Via Frankrijk naar Italië en weer terug.

Halfvol glas of halfleeg glas

Giet er gewoon nog wat bij. Dat filosofeert gemakkelijker over halfvolle en halflege glazen.

Scorsese of Spielberg

Jan Eelen

Selectie uit "Le questionnaire de Proust"

Marcel Proust (1871-1922) is een beroemde Franse romanschrijver en essayist. Zijn naam is ook vastgeklonken aan een oude, van oorsprong Engelse, vragenlijst, bestaande uit circa dertig vragen, die tot doel heeft om meer zelfinzicht te krijgen.

Wat waardeer je het meest aan je vrienden?

Plezier en verstrooiing komen eerst. Een schouder, een traan en onvoorwaardelijke steun volgen dan meestal vanzelf.

Wat is jouw idee van ellende?

Ziekte. In het leven gedwardsboomd worden door iets dat je niet in de hand hebt. Verschrikkelijk.

Als je zelf mag kiezen, wie zou je dan willen zijn?

Toch gewoon mezelf. Maar dan op van die mooie dagen 😊.

Wat is je grootste prestatie?

Die grootse prestatie is momenteel nog klein maar wel al luid. Ze wordt deze week twee. Haar mama na tien jaar nog niet schreeuwend laten weglopen, mag ook in het rijtje van grootse prestaties.

Waar zou je graag wonen?

Dicht bij familie en vrienden. En in de winter graag een ticket naar de zon.

Wat is je favoriete eten en drinken?

Bij de schoonfamilie is dat een Griekse Mezze. Bij mijn familie is dat papa's bouillabaisse. En gewoon thuis is dat liefst elke dag iets anders. Als ik zelf maar in de potten mag roeren.

Welk natuurlijk talent had je graag willen hebben?

Ik moet geen Pavarotti zijn, maar iets minder vals kwelen had wel gemogen.

Hoe wil je sterven?

Moet dat echt?

Wie is je favoriete regisseur?

Dat verandert elke dag. Maar ik sta wel versteld van het jonge talent van eigen bodem. Internationaal laat ik me graag aan het denken zetten door Christopher Nolan, tot lang na de eindcredits.

Voor welke fout heb je de meeste tolerantie?

Hoogmoed.

“Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik zal het wel kunnen” (P. Langkous)

Als het echt puur bluff is, vallen ze vroeg of laat toch wel door de mand.

Hartelijk dank voor het interview, Lander, het deed me echt plezier jou nog eens te horen! Altijd fijn als een oud-leerling zo gelukkig in het leven staat!

De Blik van Harry

Niets is creatiever dan de verveling

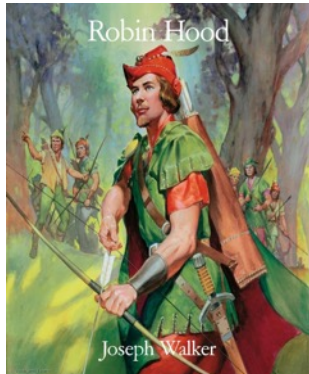
Laatst zat ik in de trein naar buiten te staren. Velden, achtertuinen, onkruid en werkende spoorarbeiders raasden aan me voorbij. Althans dat gevoel had ik, terwijl dat onkruid op zich nergens heenging, de trein waarin ik zat wel. Op een gegeven ogenblik hield de trein halt ergens tussen Dendermonde en Gent. We hadden nog geen tussenstation bereikt. De trein stond om een onduidelijke reden gewoon stil. Een jongedame schuin voor me zat met haar earpods in ongestoord op het schermje van haar smartphone te tokkelen. Ik twijfelde even of ik hetzelfde zou doen, minder vlot en veel onhandiger dan de juffrouw, toen ik een jongetje zag in een wei. Het kereltje liep rond met een stok in de hand en hij stapte alsof hij een soldaat was. Hij zwaaide in het rond met de stok, waar nog een paar blaadjes aanhingen. Hij liep plots vooruit en ik zag dat hij tegen iets of iemand vocht. Ik voelde een zekere herkenning bij het aanschouwen van het kereltje.

Ooit, lang geleden in een tijd dat ik nog haar bezat (echt gebeurd), kon ik me urenlang amuseren door net zo rond te hollen in een wei met een stok in de hand. Dat ding was dan een zwaard of een lans en ik voelde me een echte ridder te paard of een moedige soldaat. Stokken knutselde ik ook om in pijlen en een boog. In de gekromde boog spon ik een touw waarmee ik dan mijn geïmproviseerde

Cultuurkrantje Atheneum
November 2023

pijlen afschoot. Ze reikten zo'n 20 centimeter ver, niet bepaald indrukwekkend. Maar, in mijn fantasie was ik dan Robin Hood en had ik er de handlangers van de slechte prins Jan mee verjaagd.

Ik denk dat ik over bijzonder veel fantasie beschikte, omdat ik me ook vaak verveelde. Dat klinkt misschien raar, maar ik probeer het je uit te leggen. Mijn ouders hadden niet de tijd om mij te animeren, beter gezegd: ze hadden daar geen zin in. Zij waren de volwassenen en een kind moesten dat soort mensen niet al te veel lastigvallen. Althans, zo klonk de opvoedingsfilosofie van mijn moeder en mijn vader. Mijn zus was dan weer acht jaar ouder dan ik en zij had als achttienjarige niet altijd even veel zin om haar tienjarige broertje te animeren. Dus moest ik me wenden tot het enige scherm dat ik in huis had: de televisie. Die werd echter op werkdagen niet aangezet voor 17 uur, toch niet voor de kinderen. Ik verveelde me dus algauw. Uit die verveling ontstonden wel nieuwe plannetjes: 'Als ik nu eens een pijl en een boog maak, zoals in die film over Robin Hood die ik in het weekend zag?' Ik ging dadelijk aan de slag. Zo toverde ik mijn kamer ooit eens om in een bakkerij, waarbij mijn knuffels dienstdeden als enerzijds broden en anderzijds klanten. Het bed, dat ik verschoof naar het midden van mijn slaapkamer, werd dan de toonbank. Dat

bed deed ook wel eens dienst als een loopgraaf nadat ik een of ander docu had gezien over de Eerste Wereldoorlog. Ik had dat niet bepaald uit interesse bekeken, maar ik moest meekijken naar de programma's van mijn ouders. Zij beslisten wat ik als kind wel of niet mocht en kon zien.

Toen ik alle bovenstaande opmerkingen in de trein zat te bedenken - het gebeurde in een flits die sneller ging dan dat ik dit ooit zou kunnen neerschrijven - voelde ik dat het rijtuig weer begon te tuffen. Ik keek nog even naar de speelvogel in de wei en ik voelde enige jaloezie. Hij mocht volop het fantasierijke jongetje zijn zonder dat iemand hem vreemd zou bekijken. Ik geloof niet dat ik nog over de vrijheid beschik om rond te hollen met een stok in de handen, laat staan dat ik pijlen begin af te vuren naar de trawanten van prins Jan.

Tentoonstelling van de maand KMSKA, Krasse koppen

Praktisch:

Neem de trein naar Antwerpen Centraal (vanuit Dendermonde is dat met een overstap in Lokeren of Mechelen)
Goed weer? Wandel dan via de Meir naar de Groenplaats en neem daar tram 4 tot halte "Antwerpen-Museum".
Regen en wind? Heel wat trams en bussen rijden van het station naar de Groenplaats, waar je dan tram 4 neemt.

Tickets:

Belangrijk: reserveer uw ticket online.
www.kmska.be
Met een ticket hebt u toegang tot het volledige museum.
U kiest meteen ook het tijdslot van uw bezoek.

Volwassenen	20 euro
Jonger dan 26	10 euro
Jonger dan 18	0 euro (!!!)

Openingsuren:

Weekend	10u tot 18u
Week	10u tot 17u
Donderdag	10u tot 22u

Het volledig gerenoveerde museum is zeker het bezoeken waar, u vindt meer info hierover in een vorig Cultuurkrantje, maar u bent hier nu voor de eerste belangrijke tentoonstelling na de opening: Krasse koppen en ... die loont de moeite !!

In de tentoonstelling wordt de ontwikkeling van een nieuw genre, dat van de "tronie", uitgelegd en getoond. In de 17de eeuw piekt immers de interesse voor de tronie, het oude woord voor gezicht. Kunstenaars als Peter Paul Rubens, Rembrandt en Johannes Vermeer zetten al hun talent in om het gelaat te schilderen. Tronies zijn vaak kleine werkjes, verbluffend geschilderd, getekend of gegraveerd. In deze intieme werken komt u dichterbij dan ooit bij de kunstenaar.

Nieuw was dat de 16de en 17de eeuwse kunstenaars het gezicht loswaken van de bijbelse of mythologische context. Ze tonen het menselijk gelaat in al zijn glorie, geregeld tonen ze gekke bekken, die u een glimlach zullen ontlokken. Er schuilt troost in de schoonheid.

Krasse Koppen gaat zeker niet over portretten. Kunstenaars als Rubens, Rembrandt en Vermeer gebruiken op eigen initiatief anonieme modellen voor hun creatieve experimenten. Mensen die vrijwillig hun portretrecht afstonden zonder naamsvermelding te wensen. Het zijn gewone mensen, mensen zoals u en ik. U leest hun verhaal af van hun gezicht.

Cultuurkrantje Atheneum November 2023

In Krasse Koppen volgt u de evolutie van het genre via vijf thema's. Van een prelude in de 15de eeuw tot uitlopers in de 19de eeuw, met als belangrijkste focus kunst uit de 17de eeuw. Zowel Rubens als Rembrandt zijn de gidsen tijdens deze expo. U leert als het ware kijken door de ogen van de meesters. Belevingszalen leiden de thema's in. Voor u de werken ontdekt, gaat u aan de slag met gezichten. U maakt zelf een hoofdstudie en experimenteert met hoofddekseis, expressies en licht. Zo ervaart u stap voor stap wat het betekent om als kunstenaar gezichten te bestuderen en vast te leggen. Via kunstmatige intelligentie stelt u ten slotte uw eigen tronie samen 😊.

Deze tentoonstelling is een samenwerking tussen KMSKA en National Gallery of Ireland. Na afloop in het KMSKA reist de tentoonstelling verder naar Dublin (24.02.2024 – 26.05.2024).

(Bron en inspiratie: www.kmska.be)

U ontdekt in de expo 78 Krasse Koppen, een subjectieve top drie!

Johannes Vermeer, Meisje met de rode hoed.

Omdat Vermeer de meest geniale schilder ooit is; omdat het schilderijtje zich normaal in Washington DC bevindt; omdat het kleine werkje (23cm op 18cm) onwaarschijnlijk mooi en gedetailleerd is.

Jheronimus Bosch, De kruisafneming

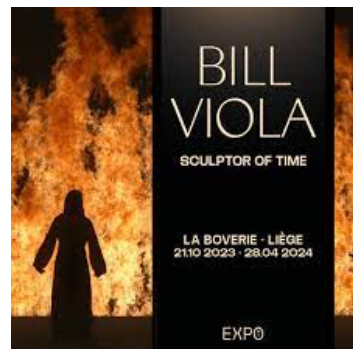
Omdat Bosch vaak bizarre figuren schildert, maar nooit zoveel samen; omdat u verhalen kunt verzinnen bij de vreemde, verwrongen tronies, altijd leuk.

Adriaan Brouwer, Bittere dronk

Omdat het zo menselijk is, zo ziet u eruit als u een vies drankje drinkt 😊

Extra tentoonstellingstip: Bill Viola in Luik

De eerste Belgische tentoonstelling van internationale allure over het werk van een ongeëvenaard videokunstenaar.

Het technisch verbluffende werk van Bill Viola is tegelijk groots en intiem, complex en verrassend toegankelijk, spectaculair en diepmenselijk. En het is doordrenkt van een universeel humanisme. Dit alles volgens de website van Musée de la Boverie, maar ik sluit me er volledig bij aan. Wegens het minder toegankelijke karakter van zijn kunst schopte deze tentoonstelling het niet tot "Tentoonstelling van de maand", maar Bill Viola is een belangrijke figuur van de hedendaagse kunst en geldt als een pionier van het medium videokunst. Zelf ben ik grote fan! Wat mij betreft een absolute aanrader!

Meer info: www.expo-billviola.be/nl

Nieuwsflash: Jan

Vantoortelboom wint

Boekenbon met Mauk.

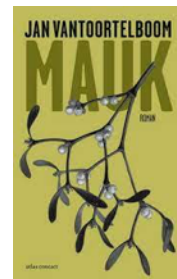
De Boekenbon Literatuurprijs is een van de belangrijkste literaire prijzen in het Nederlandstalige taalgebied. De onderscheiding bekroont jaarlijks het beste Nederlandstalige literaire boek. Zowel fictie als non-fictie komen in aanmerking. Dit jaar riep de jury Mauk van Jan Vantoortelboom uit als winnaar. Na zes jaar gaat de prijs dus nog eens naar een Vlaamse schrijver.

Dat ik de onderscheiding in ontvangst mocht nemen, is een heel grote verrassing voor me.

(Vantoortelboom)

Mauk vertelt het verhaal van een zeventiger die op zijn sterfbed ligt en terugblijkt op zijn traumatische jeugd. Hij groeide op met een gewelddadige vader en gebruikte zijn verbeelding om te overleven. Zo vindt hij steun in Henri, de grote moedige broer die hij altijd wenste en die hem beschermt.

Volgens juryvoorzitter Ingrid van Engelshoven waren de taal en schrijfstijl van Mauk doorslaggevend in de keuze van de jury. Het boek bevat, volgens het juryrapport, geen woord te veel en tóch wordt de lezer gegrepen door de rijkdom van de taal. Het is een ode is aan de kracht van literatuur, geschreven in een loepzuivere stijl en prachtig gecomponeerd.

Mauk werd als winnaar gekozen uit een shortlist van vijf boeken. Tiemen Hiemstra (W), Roxane Van Iperen (Dat beloof ik), Richard Osinga (Munt) en de Vlaamse auteur Saskia Decoster (Net echt) waren de andere kanshebbers.

Vantoortelboom wint een geldbedrag van 50.000 euro.

(bron: www.vrtnws.be)

CD van de maand: I inside the Old Year Dying van PJ.

Harvey.

Na een stilte van zeven jaar verschijnt I inside the old year dying van PJ Harvey. Het is, naar mijn bescheiden mening een geheimzinnige, soms verontrustende, maar op alle fronten fascinerende plaat.

In de persinformatie bij deze plaat legt de Britse singer-songwriter uit hoe ze na een burn-out haar inspiratie hervond. Zo kwam ze er muzikaal weer bovenop door haar favoriete songs van anderen te zingen en spelen: nummers van Nina Simone, California Dreamin' van The Mamas & the Papas, Golden Brown van The Stranglers.

Een album met covers lag voor de hand, maar Harvey achtte het blijkbaar beneden haar waardigheid. Ze greep terug naar haar tweede dichtbundel, Orlam. De teksten van de songs op I inside the old year dying zijn grotendeels gebaseerd op de gedichten uit die bundel.

Toegankelijk zijn die songteksten allerminst. Ze zijn geschreven in het dialect dat wordt gesproken in Dorset, het graafschap waar Harvey op een boerderij opgroeide. Er komen woorden in voor waarvan u geen idee hebt wat ze betekenen, maar net zo makkelijk verwijst Harvey naar Elvis of Shakespeare. Het is ondoorgrondelijk, maar wel fascinerend.

Dat geldt in nog sterkere mate voor de muziek. De rock van de vorige platen heeft op nu plaats gemaakt voor veel ingetogener muziek. Het tempo ligt laag, de sfeer is geheimzinnig en broeierig, soms zelfs verontrustend.

Harvey klinkt heel soms lieflijk als een engel, vaker zet ze een opvallend lage stem op. Op sommige tracks lijkt het of Patti Smith meezingt. In de begeleiding herkennen we het gebruikelijke rockinstrumentarium, maar ook zijn er natuurgeluiden en klinken er kinderstemmen. Kortom, het is muziek om heel lang in rond te dwalen en telkens iets nieuws in te ontdekken. Ik ben grote fan, al besef ik dat dit niet voor iedereen zo zal zijn.

Tweede cd van de maand: Javelin van Sufjan Stevens

Javelin komt uit in een turbulente periode voor Sufjan Stevens. Zijn partner Evans Richardson overleed in april op 43-jarige leeftijd. Eerder maakte Stevens bekend herstellende te zijn van een acute aandoening aan zijn zenuwstelsel, het Guillain-Barré syndroom. Het kan nog wel een jaar duren voordat Stevens weer normaal kan lopen.

Al deze tragedie geeft extra lading aan Javelin. Het is echter ook nog eens de

eerste singer-songwriterplaat van Stevens sinds Carrie & Lowell uit 2015. De afgelopen jaren trakteerde Stevens de wereld immers op muziek die zijn veelzijdigheid onderstreepte (synthesizer-muziek, meditatiemuziek, electropop, muziek voor ballet en pianomuziek), maar doorgaans toch in de schaduw bleef van zijn meer songgerichte werk. Zo handelt Javelin voor een groot deel over een liefde die zijn beste tijd heeft gehad.

***Everything heaven sent,
must burn out in the end***
(Goodbye Evergreen)

De muziek gaat van breekbaar, intiem naar groots en theatraal: Will Anybody Ever Love Me? Met banjo, koortjes en fluisterzang is Sufjan Stevens op zijn best: bijna kinderlijk zoet, maar evengoed fragiel, behoeftig en vertwijfeld. Op het plechtige, maar zeker niet bombastische Everything That Rises roept hij zelfs Jezus aan. Ook Genuflecting Ghost laat gewijde sferen horen. Er volgt een welkome wending met een verrassende, originele beat.

In de handen van Sufjan Stevens krijgen overbekende thema's als liefde, verlangen en vergankelijkheid toch weer een geheel eigen sfeer en muzikaal gezicht mee. My Red Little Fox is halverwege het album een fraai, sfeerrijk, winters liefdeslied met ijle koorzang.

Hierna lijkt So You Are Tired een kantelpunt:

***So you are tired of even my kiss
So go back to your den.***

Muzikaal gezien is Javelin een mooie, samenhangende plaat met een bijzondere, soms bijna zachtmoedige, intensiteit. Dat

zorgt wel voor een zekere eenvormigheid. Ook de bewust klein gemaakte cover van Neil Youngs There's a World (van Harvest) valt helemaal in de sound van Javelin.

Het is moeilijk om uit de tien nummers van Javelin enkele hoogtepunten te kiezen omdat de plaat het meest tot zijn recht komt als geheel. Door de beperkte speelduur van net geen drie kwartier, door de harmonieuze rijkdom van de muziek en de diepgang van de teksten verveelt de luisteraar zich geen moment.

Met Javelin keert Sufjan Stevens niet alleen terug naar het land van de indiefolk en singer-songwriters, hij claimt ook meteen weer de troon. Javelin is een plaat van een adembenemende schoonheid, neemt u het van mij aan.

Film van de maand: Killing the Flower Moon

Het verhaal:

Het lijkt moeilijk te bevatten, maar Killers of the Flower Moon is de verfilming van een non-fictieboek van de Amerikaanse journalist David Grann over de tragische geschiedenis van het inheemse Osage-volk. Met andere woorden, dit verhaal is waargebeurd en vertelt een gitzwarte

Cultuurkrantje Atheneum November 2023

pagina uit het Amerikaanse geschiedenisboek.

De Osage werden aan het einde van de 19de eeuw door de federale overheid met geweld gedwongen om van Kansas naar een reservaat in Oklahoma te verkassen, een schraal stuk prairie waar witte Amerikanen geen enkele belangstelling voor hadden. Dat veranderde toen er in 1917 olie werd gevonden, plots gutsten er miljoenen liter de grond uit.

De Osage waren in een klap steenrijk, maar de “rode” miljonairs konden niet vrijelijk over hun fortuin beschikken; inheemse Amerikanen stonden onder toezicht van de federale overheid en moesten witte “voogden” aanstellen om hun zaken te beheren. Hun olierechten konden alleen worden geërfd door familie. Dat bleek een vrijbrief voor fraude, diefstal én moord.

Witte Amerikaanse mannen huwden vermogende Osagevrouwen, die vervolgens op onverklaarbare wijze kwamen te overlijden. De populairste methode was vergiftiging, door gemanipuleerde alcohol of met behulp van artsen die inheemse diabetespatiënten ziekmakende en uiteindelijk dodelijke injecties toedienden. Aan lijkschouwing werd niet of nauwelijks gedaan of het gebeurde op zo’n manier dat het bewijs definitief onklaar werd gemaakt.

De film:

Martin Scorsese wil niet dat zijn film onderbroken wordt met een plaspauze en gelijk heeft hij. Ik zag het 3u30 durende epos mét pauze en geloof me, het stoorde me enorm. Deze film houdt u moeiteloos bij de les en dompelt u volledig onder in het Amerika van het begin van de vorige eeuw. Het begint al met een schitterend

in beeld gebracht begrafenis-ritueel van de Osage-gemeenschap, waarin chieft Standing Bear bevreesd vooruitblijkt naar de toekomst waarin witte mensen het voor het zeggen zullen hebben en er voor hun tradities steeds minder plek zal zijn. In de volgende scène borrelt er olie uit de grond, en zien we leden van de Osage-stam in slow motion, op stevige muziek een soort van regendans doen. Het vervolg laat zich raden: de witte man zal dit niet zomaar laten gebeuren.

Sinds er olie in de grond werd gevonden zijn de Osage-indianen immers het rijkste volk op aarde, met de meeste Pierce-Arrows (met witte chauffeurs) per hoofd van de bevolking. Dat alles trekt gelukzoekers aan van heinde en verre. Een van hen is Ernest, gespeeld door Leonardo DiCaprio. Hij zoekt zijn oom William Hale (Robert De Niro), een vermogende koeienboer die in hoog aanzien staat bij de Osage, op en samen zullen ze er alles aan doen om rijkdom te vergaren.

Beide acteurs zijn in bloedvorm, vooral De Niro imponeert nog maar eens, hij slaagt erin de doortrapte en meedogenloze Hale een aura van onschuld te geven. De kijker leert hem kennen als de allemansvriend

die het opneemt voor de native Americans, hij kent hun gewoonten, spreekt hun taal. Echter, niets is minder waar.

Di Caprio's personage stond dan weer niet op de eerste rij toen het verstand werd uitgedeeld en het is pas ver in het verhaal dat het hem begint te dagen dat hij niets meer is dan een pion in een uitgekiend spel, opgezet door zijn oom. Di Caprio maakt van zijn Ernest een gelaagd personage dat zweeft tussen misdaad, liefde en slachtofferschap. Nochtans moest hij eerst de rol spelen van de rechtschape wetsdienaar Tom White (what's in a name!), maar hij stuurde aan op een wissel van perspectief: de film zou niet gaan over de witte redders, maar moest worden verteld vanuit het perspectief van de Osage. En zo geschiede, DiCaprio wisselde van hoofdrol en kroop in de huid van onnozelaar Ernest Burkhart.

Mollie

Naast (of eerder tegenover) beide heren staat Lily Gladstone als de gefortuneerde Mollie en het is zij die de volledige film draagt. Wanneer Ernest haar ten huwelijk vraagt, houdt ze haar waardigheid en momkelt ze dat ze perfect weet dat hij op haar geld uit is, maar dat hij ook knap is en stabiliteit zoekt in zijn leven.

Gladstone kan een Oscarnominatie niet meer ontlopen, wat een intensiteit legt zij in haar rol. Zij heeft niet veel woorden nodig, maar toont alles met haar blik, haar lichaamstaal. Zij staat in mijn ogen symbool voor het onrecht dat de native Americans werd aangedaan.

Ten slotte, regisseur Scorsese kan buigen over bakken ervaring en houdt de touwtjes stevig in handen. Hij waakt over het schitterende camerawerk en de perfect getimede montage en levert een meer dan degelijke, waargebeurde western af. Het thema van de film, schuld en boete, past perfect in zijn rijke oeuvre. Het verrassende einde van de film laat vermoeden dat deze film wel eens zijn laatste zou kunnen zijn, ik hoop alvast van niet!

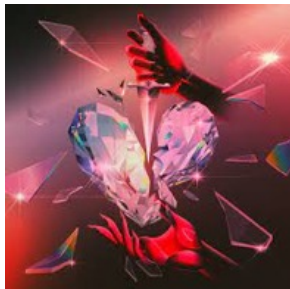
Nieuwsflash: nieuw werk van de Beatles en de Stones

Dit lijkt een nieuwsflash uit eind jaren '60 van de voorbije eeuw, maar niets is minder waar!

Now and then is pas uit, het laatste nummer van The Beatles waarop ze alle vier te horen zijn. Met de hulp van moderne technologie zijn de stem van wijlen John Lennon en gitaarfragmenten van wijlen George Harrison slim "gerecycleerd" van oude opnames. Hoe Sir

Paul McCartney en Ringo Starr het nummer hebben afgewerkt, vertellen ze in een bijhorende minidocumentaire. Het resultaat kan ik niet anders dan bejubelen, destijds waren The Beatles een onaantastbaar muziekmonument, toch vind ik het jammer dat dit zo een middelmatig nummer is. Wat zouden Lennon en Harrison hiervan denken? We zullen het nooit weten.

Ook sinds een paar dagen te beluisteren, Hackney Diamonds van de Rolling Stones, het dertigste studio-album van de dinousariërs van de rockmuziek. En wat voor een plaat!! Unaniem positief ontvangen door critici en publiek. En zo belanden de Stones een slordige 60 jaar na hun eerste nummer 1 notering opnieuw in de bovenste regionen van de hitparades wereldwijd. Gezien de gemiddelde leeftijd van mijn lezers, bespaar ik hen een uitgebreide recensie van een deze krasse 80'ers, maar zelf ben ik "over the moon" met dit kleinood!

Bingekijken op Netflix en zo! **Liebes kind (Netflix)**

Deze Duitse Netflixserie is gebaseerd op de roman van Romy Hausmann, die zich op haar beurt inspireerde op twee geruchtmakende ontvoeringszaken in Oostenrijk: de zaak rond Natascha Kampusch en de zo mogelijk nog huiveringwekkender zaak-Fritzl. In beide gevallen werden jonge vrouwen jarenlang in een kelder gevangengehouden en onderworpen aan het regime van de man die hun cipier was.

Deze zesdelige Duitse Netflixthriller opent heftig met de aanrijding van een vluchtende vrouw op een bosweg. Bij het zwaargewonde lichaam van de vrouw wordt een jong meisje aangetroffen dat zegt dat de vrouw Lena heet en haar moeder is. In de eerste uren na het ongeluk lijkt hiermee een dertien jaar oude ontvoeringszaak mogelijk opgelost. Maar, heet de ontvoerde vrouw wel Lena? En wat met Hannah, het zwaar getraumatiseerde jonge meisje?

De rechercheur die de zaak onderzoekt, wordt ondertussen geholpen – of voor de voeten gelopen – door een oud-politieman die geobsedeerd is door de eerdere ontvoeringszaak, die hij nooit heeft kunnen oplossen. En dan zijn er nog de ouders van de verdwenen Lena, van wie vooral de vader gedrag vertoont dat hem op een lange lijst van verdachten zet.

Systematisch komen er nieuwe vragen en nieuwe verdachten bij ... geloof me, u blijft aan het kleine scherm gekluisterd tot de verrassende en dubbelzinnige ontknoping.

Liebes Kind is een boeiende thriller, die erin slaagt tot aan het slot te blijven boeien, daarom zal ik nu verder niets meer prijs geven van het plot, ik wil uw kijkplezier niet verbroden. Wel moet u weten dat deze reeks zich vooral toespitst op Hannah, de twaalfjarige Naila Schuberth zet dit getraumatiseerde kind op schitterende wijze neer. Is ze een slachtoffer of mededader? En, hoe zat dat ook alweer met dat stockholmssyndroom?

Your Honor (VRT MAX)

Akkoord, deze serie is zelfs al op “de gewone tv” te zien geweest en is dus in zekere zin oud nieuws, toch wil ik uw aandacht er nog op vestigen want Bryan Cranston staat alweer fenomenaal goed te acteren.

Net als Liebes Kind opent deze serie met een zwaar auto-ongeluk. Een jongen met astma rijdt een motorrijder aan. Na de aanrijding stapt de jonge bestuurder – nog altijd moeilijk ademend – uit zijn auto en loopt naar het voetpad waar hij ziet dat hij een leeftijdsgenoot heeft aangereden. Volgt een harde, angstaanjagende en bloederige scène, de toon is gezet. U blijft kijken met een steeds zwaardere steen in

de buik: het gaat allemaal naar de verdoemenis. Elke beslissing duwt het lot van de hoofdpersonages nog wat sneller richting afgrond. Ook in het tweede - misschien nog betere- seizoen raakt onze rechter steeds meer in die neerwaartse spiraal.

Bryan Cranston speelt Michael Desiato, hij is de vader van de astmatische jongen én hij is rechter. Het lot van de ene hangt ook boven de andere. Er is het leven van de vader en de zoon voor versus hun leven na dat ongeval, zeker als blijkt dat de jongen die zijn zoon in paniek voor dood op straat achtergelaten heeft, de zoon is van de leider van wreedste en machtigste maffiaclan van de stad. Net als in Breaking Bad, die andere Bryan Cranston serie, kiest het hoofdpersonage bewust om het slechte pad te bewandelen en raakt hij steeds dieper en dieper vast in de modder. En, net als in Breaking Bad wordt Cranston omringd door een keure van acteurs. Tel daarbij een uiterst ingewikkelde plot en een aantal goed gekozen cliffhangers en u krijgt een erg bingwaardige serie.

The Bear (Disney+)

The Bear, hyperkinetische fictie over een chef die de eettent van zijn familie probeert te redden, was vorig jaar dé verrassing van het tv-seizoen. Ook het tweede seizoen krijgt van mij drie Michelinsterren!

Cultuurkrantje Atheneum November 2023

In het eerste seizoen keerde topchef Carmy Berzatto (Jeremy Allen White) terug naar zijn geboortestad Chicago. Daar wou hij, na de zelfdoding van zijn broer Mickey, de sandwichbar van de familie redden van de ondergang. In het tweede seizoen vervelt The Original Beef of Chicagoland tot The Bear. Samen met zijn leergierige rechterhand Sydney (Ayo Edebiri) wil Carmy de hippe eettent opwaarderen tot een sterrenrestaurant. Om te kunnen openen, moeten Sydney, Carmy en Carmy's zus Sugar (Abby Elliott) financiële en renovatieproblemen overwinnen en dan is er nog het gedoe met het personeel!

U denkt nu, niets nieuws onder The Bear zon, maar ik verzeker u de serie voelt op geen enkel moment fake of saai. De dialogen zitten alweer ontzettend knap in elkaar en klinken natuurlijk. De gesprekken komen bovendien uit de mond van een cast van wie werkelijk iedereen uitstekend staat te acteren, tot de elektricien toe die amper tien seconden in beeld komt.

Veel meer dan in het eerste seizoen neemt de reeks haar tijd om de personages uit te werken. Om het niveau op te krikken zendt Carmy zijn personeel op cursus. Zowel Tina (Liza Colón-Zayas) als Ebra (Edwin Lee Gibson) gaan naar de koksschool. Pâtissier Marcus schoolt zich bij in Denemarken. Richie gaat het vak van maître d'hôtel leren – te beginnen met eindeloos vorken polijsten. In die nieuwe context leren we ook de angsten en

vertwijfelingen van het team beter kennen.

Het hoogtepunt is de zesde aflevering, een fantastische flashback van een uur waarin de Berzatto's, nog met Carmy's broer Mickey, samen kerst vieren. Bij dat – om het zacht uit te drukken – geanimeerd en memorabel kerstdiner schuiven ook heel wat bekende acteurs mee aan tafel. Zo hebben zowel Jamie Lee Curtis, Bob Better Call Saul Odenkirk, Olivia Colman, Gillian Jacobs en Sarah Paulson een rol in de reeks. Topacteurs stonden te dringen om mee te doen in dit seizoen van wat vorig jaar een bescheiden, klein reeksje leek. Ik kan hen geen ongelijk geven: het tweede seizoen van The Bear is een van de beste tv-reeksen die u dit jaar zult zien.

En ... het einde is hartverscheurend in alle betekenissen van het woord.

Extra tip: derde seizoen van Lupin.

Meer van hetzelfde, maar Omar Sy is zo charismatisch en de de plot is zo van de pot gerukt, dat u met een glimlach blijft kijken. Typische Franse serie!

En ondertussen in CC Belgica

Zondag 26 november: Brussels Jazz
Orchestra en Camille Bertault

Lucien Ginsburg (1928-1991) evolueerde van rebelse, jobhoppende jazzmuzikant en crooner in Parijse nachtclubs naar de alom bekende artiest en provocateur Serge Gainsbourg. Zijn met humor, seks, subversie en woordspelingen doordrongen nummers maakten van hem een van de meest invloedrijke artiesten ter wereld.

De rijzende jazzster Bertault begeeft zich op indrukwekkende en sensuele wijze op het muzikale speelveld tussen jazz, chanson en humor. Ze is de gedroomde soliste en vertolkt dit werk met vocale virtuositeit en verleidelijke subtiliteit.

Verwacht je aan een eigenwijze benadering van het niet te categoriseren, immer frisse en bewogen oeuvre van een veelzijdig artiest.

Als je van woorden en ondeugendheid houdt, kan je niet anders dan van Gainsbourg houden. Ik ben heel blij dat ik gevraagd ben voor dit project, dat niet voor de hand liggend is: Gainsbourg zingen met een bigband en prachtige arrangementen, en dat als vrouw. Een geweldige uitdaging!

(Camille Bertault)

Donderdag 30 november: Opening night,
teatergroep De Hoe

Opening Night is de eerste grote voorstelling van DE HOE, het gezelschap dat ontstond uit het samengaan van DE KOE met Hof van Eede.

Onder invloed van het uitzonderlijke filmwerk van John Cassavetes en het acteerwerk van Gena Rowlands speelt DE HOE de overdaad, maar ook de liefde en de kwetsbaarheid. Opening Night is een collectieve zoektocht naar een Nieuwe Emotionaliteit in een emotioneel verzadigde samenleving. Flirtend met sentimentaliteit spelen op leven en dood. Spontaan, en toch geregisseerd. Oprecht en tegelijk ook weer niet.

Opening Night is een première die nog gerepeteerd moet worden, een open repetitie die ook een scène is waarin toneelspelers de scène van een open repetitie repeteren. In de wanhopige opvulling van de leemte die ontstaat wanneer een acteur zijn woorden verliest, ondernemen zeven spelers samen een koortsachtige, tragikomische zoektocht naar hoe ze zo waarachtig mogelijk kunnen zijn.

Ondergetekende zag de voorstelling tijdens TAZ en kan ze echt aanbevelen!

En ondertussen in Cinema

Albert

Holly

Nadat Holly, een 15-jarig meisje, een dodelijke schoolbrand lijkt voorspeld te hebben zijn alle ogen op haar gericht. Lerares Anna is geïntrigeerd door het vreemde voorgevoel van Holly en nodigt haar uit om aan vrijwilligerswerk te doen in de rouwende gemeenschap. Overall waar ze komt geeft Holly rust, warmte en hoop aan wie ze ontmoet. Maar al snel beginnen mensen haar speciale gave op te zoeken en wordt er steeds meer van Holly geëist.

Het smelt

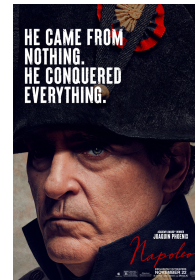
Eva groeit samen met twee jongens op in het kleine dorp Bovenmeer. Bij het aanbreken van de puberteit bedenken de jongens wrede plannen en Eva staat voor de keuze om er al dan niet aan mee te doen. Een keuze die er eigenlijk geen is.

Dertien jaar na de snikhete zomer die volledig uit de hand liep, keert ze terug naar haar geboortedorp met een ijsblok in

de koffer van haar auto om af te rekenen met haar verleden en een beklijvende boodschap achter te laten.

Regiedebuut van Veerle Baetens naar de succesroman van Lize Spit.

Napoleon

Een epische actiefilm die de opkomst en ondergang volgt van de Franse keizer Napoleon Bonaparte.

Tegen een adembenemende achtergrond, traceert de film Bonaparte's meedogenloze opkomst naar de macht door het prisma van zijn verslavende en wispelturige relatie met zijn enige ware liefde, Josephine. Het toont zijn visionaire militaire en politieke tactieken in enkele van de meest dynamische gevechtsscènes ooit gefilmd.